

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ (v. 8)

(Προσφυγή αριθ. 7865/06)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

6 Δεκεμβρίου 2007

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Καραχάλιος κατά Ελλάδας (v. 8),

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Κύριο Λ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ, πρόεδρο,

Κύριο Κ.Λ. ΡΟΖΑΚΗ,

Κυρία Ν. ΒΑΛΙĆ,

Κύριο Α. ΚΟΒΛΕΡ,

Κυρία Ε. ΣΤΕΙΝΕΡ,

Κύριο Κ. ΗΑΛΙΥΕΒ,

Κύριο Γ. ΜΑΛΙΝΒΕΡΝΙ, δικαστές,

και τον κύριο S. NIELSEN, γραμματέα τμήματος.

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 15 Νοεμβρίου 2007,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 7865/06) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν υπήκοο του Κράτους αυτού, τον κύριο Ιωάννη Καραχάλιο («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 20 Φεβρουαρίου 2006 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από την απεσταλμένη του αντιπροσώπου της, κυρία Γ. Σκιάνη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 29 Ιανουαρίου 2007, το Δικαστήριο αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση την αιτίαση την ελκόμενη από τη διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλούμενο το άρθρο 29 § 3 της Σύμβασης, αποφάσισε να αποφανθεί ταυτόχρονα επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1942 και κατοικεί στην Αθήνα. Είναι πολιτικός μηχανικός και εργολάβος δημοσίων έργων.

5. Στις 18 Νοεμβρίου 1993, ο προσφεύγων κατέθεσε ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως αγωγή προκειμένου να του καταβληθεί αμοιβή για εργασίες που εκτελέστηκαν μέσα στα πλαίσια μίας σύμβασης δημοσίου έργου, καθώς και αποζημίωση.

6. Στις 12 Νοεμβρίου 1996, το εφετείο απέρριψε το μεγαλύτερο μέρος των αιτημάτων του προσφεύγοντος και παρέπεμψε το εναπομείναν μέρος της αγωγής του ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Τριπόλεως (απόφαση αριθ. 297/1996).

7. Στις 30 Σεπτεμβρίου 1997, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης της 12 Νοεμβρίου 1996. Η συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ορίστηκε αρχικά για τις 8 Μαρτίου 1999, και κατόπιν αναβλήθηκε

πολλές φορές. Έλαβε χώρα στις 23 Απριλίου 2007. Οι διάδικοι δεν ενημέρωσαν το Δικαστήριο για την έκβαση αυτής της διαδικασίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 § 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

8. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραγνώρισε την αρχή της «λογικής προθεσμίας», όπως αυτή προβλέπεται από το άρθρο 6 § 1 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό (...) δικαστηρίου (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως (...)»

9. Η Κυβέρνηση αντικρούει τη θέση αυτή, υποστηρίζοντας ειδικότερα ότι ο προσφεύγων δεν προσπάθησε να επιταχύνει τη διαδικασία.

10. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη άρχισε στις 18 Νοεμβρίου 1993, με την προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Τριπόλεως και είναι προφανώς ακόμα εκκρεμής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Διήρκεσε επομένως δεκατρία χρόνια και δέκα μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

11. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη με την έννοια του άρθρου 35 § 3 της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτή δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

12. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας εκτιμάται σύμφωνα με τις συνθήκες της υπόθεσης και λαμβανομένων

υπόψη των κριτηρίων που έχουν καθιερωθεί από την νομολογία, και ειδικότερα την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντος και εκείνη των αρμοδίων αρχών, καθώς και της σημασίας της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 30979/96, § 43, CEDH 2000-VII).

13. Το Δικαστήριο έχει χειριστεί πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με εκείνα της προκείμενης υπόθεσης και έχει διαπιστώσει την παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης (βλέπε την πιο πάνω απόφαση *Frydlender*).

14. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν εξέθεσε κανένα γεγονός ή επιχείρημα που να μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην παρούσα περίπτωση.

Κατά συνέπεια, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Ο προσφεύγων παραπονείται τέλος, υπό το πρίσμα του άρθρου 13 της Σύμβασης, ότι η αγωγή του ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων δεν αποτέλεσε αποτελεσματική προσφυγή, καθώς το Διοικητικό Εφετείο Τριπόλεως αρνήθηκε να εξετάσει δικαίως την υπόθεσή του και απέρριψε την πλειοψηφία των αιτημάτων του.

Επί του παραδεκτού

16. Ακόμα κι αν υποτεθεί ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι ούτε πρώιμη ούτε ασύμβατη *ratione personae* προς τις διατάξεις της Σύμβασης, άλλως ειπείν ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας εξέδωσε την απόφασή του και απέρριψε τελεσίδικα τα αιτήματα του προσφεύγοντα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ουδεμία προσβολή του δικαιώματος σε πραγματική προσφυγή στοιχειοθετείται στην προκειμένη περίπτωση. Πράγματι, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η πραγματικότητα της προσφυγής που εγγυάται το άρθρο 13 της Σύμβασης δε συνεπάγεται ότι ένας προσφεύγων πρέπει να έχει λάβει ικανοποίηση, αλλά ότι είχε τη δυνατότητα να εξετασθεί η αιτίασή του από εθνικό δικαστήριο

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

19. Ο προσφεύγων αξιώνει 1.058.335 ευρώ για την υλική ζημία που υποστηρίζει ότι υπέστη. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην αμοιβή για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μέσα στα πλαίσια της επίδικης σύμβασης δημοσίου έργου καθώς και σε άλλες οικονομικές ζημίες, εκ των οποίων το διαφυγόν κέρδος του, πλέον των τόκων. Ζητεί επιπλέον την επανόρθωση της ηθικής βλάβης του αλλά αφήνει το Δικαστήριο να καθορίσει το ποσό.

20. Η Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα για υλική ζημία. Υποστηρίζει επιπλέον ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε αφ'εαυτής μία επαρκή δίκαιη ικανοποίηση για ηθική βλάβη. Εναλλακτικά, υποστηρίζει ότι το επιδικαστέο για την αιτία αυτή ποσό δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.000 ευρώ.

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης την οποία διαπίστωσε απορρέει αποκλειστικά από μία παραγνώριση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου να εκδικασθεί η υπόθεσή του εντός «λογικής προθεσμίας». Υπό αυτές τις συνθήκες, δε διαπιστώνει αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και οποιασδήποτε υλικής ζημίας που μπορεί να υπέστη ο προσφεύγων. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί αυτή η πλευρά των αξιώσεών του. Απεναντίας, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων υπέστη μία βέβαιη ηθική βλάβη την οποία δεν επανορθώνει επαρκώς η διαπίστωση της παραβίασης της Σύμβασης. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, του επιδικάζει 16.000 ευρώ για την αιτία αυτή, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

22. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 18.000 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Δεν επισυνάπτει τιμολόγιο ή απόδειξη αμοιβής, ούτε κάποια άλλη απόδειξη.

23. Η Κυβέρνηση σημειώνει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος δεν είναι αιτιολογημένες και καλεί το Δικαστήριο να απορρίψει το αίτημα αυτό.

24. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας και της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], no. 31107/96, § 54, CEDH 2000-XI).

25. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος δεν είναι ούτε λεπτομερείς ούτε συνοδεύονται από τα απαραίτητα δικαιολογητικά προκειμένου να υπολογισθούν με ακρίβεια. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί το αίτημα αυτό.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

26. Το Δικαστήριο κρίνει προσηκόν να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς την αιτίαση την ελκόμενη από την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 § 1 της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται ότι*

α) το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 16.000 (δεκαέξι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

β) από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο

δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

4. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 6 Δεκεμβρίου 2007 κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren NIELSEN

Γραμματέας

(υπογραφή)

Λουκής ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ

Πρόεδρος